

Jari Paasikivi
Managing Director
TVV lippu- ja
maksujärjestelmä Oy

Waltti ja yhteiskäyttöisyys – Yhteentoimivuuden toteuttaminen käytännössä

1.11.2018

Waltti lippu- ja maksujärjestelmän toiminta-alue

- TVV lippu- ja maksujärjestelmä(LMJ) Oy on kuntien ja Helsingin Seudun Liikenne - kuntayhtymän (HSL) yhteinen IT-palvelu- ja hankintayhtiö
  - tarjoaa lippu- , maksu- ja matkustusinformaatiojärjestelmäpalveluita joukkoliikenteen toimivaltaisille viranomaisille
  - hankkii, tuottaa, kehittää ja hallinnoi joukkoliikenteen ja muiden kunnallisten palveluiden sovelluspalveluja sekä asiantuntijapalveluita
  - ylläpitää Waltti -lippu- ja maksujärjestelmää ja vastaa järjestelmän ja palveluiden jatkokehityksestä

Tuotannossa 13 kaupunkiseutua ja 2 ELY-aluetta

- Joensuu, Jyväskylä, Kajaani, Kotka, Kuopio, Kouvola, Oulu, Lappeenranta, Lahti, Mikkeli, Hämeenlinna, Vaasa ja Rovaniemi
- Pohjois-Savon ELY alue: Kuopioon, Joensuuhun ja Mikkeliin päättyvät liikenteet sekä Iisalmen paikallisliikenne
- Pohjois-Pohjanmaan ELY alue: Kajaaniin päättyvä liikenne
- Puolustusvoimat
- 2• Salo tulossa mukaan 2019

Mitä yhteiskäyttöisyys on?

- Yhteiskäyttöisyys voi tarkoittaa montaa eri asiaa
  - Usean toimijan yhteisiä tuotteita, joiden tuotto jaetaan toimijoiden kesken
  - Usean toimijan liikenteessä toimivia yhteisiä arvokukkaroita/-kortteja
  - Yhteistä tapaa tunnistaa asiakas
  - Rajapintoja ja sopimuksia, jotka mahdollistavat toimijoiden tuotteiden myynnin ristiin
- Waltti toteuttaa yhteiskäyttöisyyttä näillä kaikilla osa-alueilla

Usean toimijan yhteiset tuotteet

- Waltissa eri viranomaiset voivat sopia keskenään yhteiskäyttöisistä tuotteista
  - Tätä käytetty pääasiassa eri keskuskaupunkien ja sitä ympäröivän Ely-keskuksen hallinnoivan vastuualueen vaihto-oikeudellisten kausilippujen toteuttamisessa
  - Keskuskaupunki ja Ely-keskus sopineet matkojen korvaamisesta toisilleen erillisillä sopimuksilla
- Ratkaisu toimii osin rajallisesti korttipohjaisissa tuotteissa
- Tunnistepohjaisen Waltin käytön laajetessa on yhteiskäyttöisiä tuotteita mahdollista hallita laajemmin
  - Tulevaisuudessa voisi olla mahdollista rakentaa myös 3.osapuolten kanssa yhteisiä tuotteita, mikäli viranomaiset esimerkiksi;
    - haluavat ottaa käyttöön MaaS palveluita tai
    - kilpailuttavat PSA –liikennettä, niin että siellä on käytössä useita lippu- ja maksujärjestelmiä eri liikennekokonaisuuksissa
  - Yhteinen tuote voi jakautua taustajärjestelmissä osatuotteiksi kunkin mukana olevan tahon mukaan
    - Esim. Joensuu kaupunki + Pohjois-Savo Ely 30vrk tuote voidaan jakaa kahteen eri taustajärjestelmään jo myynnin pohjalta
      - Myyntipohjainen tuottojen jako on helpompi toteuttaa kuin käyttöpohjainen

Usean toimijan yhteiset arvokukkarot/ -kortit

- Waltin arvokortit ovat yhteiskäyttöisiä
  - Waltti –kortilla olevaa arvoa voi käyttää kaikissa Waltti –kaupungeissa
  - Kulloinenkin hinta määräytyy käyttöpaikan ja valitun vyöhykemäärän mukaan
    - Myös asiakasprofiili/alennusoikeudet vaikuttavat veloittavaan hintaan
- Ratkaisu mahdollistaa saman arvon käytön eri viranomaisalueilla
  - Arvoa voidaan käyttää vain matkustamiseen, esim. arvon käsittelyyn liittyvien arvonlisävero käsittelyjen vuoksi
    - Erilaisella alv. käsittelyllä arvoa voitaisiin käyttää myös muiden palveluiden maksuissa, kuten esim. Tampereella arvolla voi maksaa uimahallien sisäänpääsyn
    - Waltin suuntaan tulee ajoittain kyselyitä myös yksityisiltä toimijoilta, jotka kysyvät mahdollisuutta arvon hyödyntämiseen erilaisissa pienmaksuissa
      - Toistaiseksi tähän ei ole mahdollisuutta
  - Viranomaisilla on keskenään mekanismit arvon käytön tilittämiseen/tasaamiseen
    - Yksittäisen viranomaisalueen sisällä arvon käytön laajennukset muihin viranomaisen järjestämiin liikkumispalveluihin on nähtävissä tulevaisuuden tavoitteeksi ja siihen voidaan päästä tunnistepohjaisen lippujärjestelmän käytön laajennuttua myös arvotilien hallintaan
    - Mikäli arvotilien käyttöä haluttaisiin laajentaa vielä laajemmin liikkumispalveluissa soveltuvaksi maksumenettelyksi, tulisi arvolatauksiin ja käyttöihin liittyvien rahojen hallinnan malleja miettiä uudelleen, nykyinen malli ei tähän ole suoraan soveltuva

Yhteinen tapa tunnistaa asiakas

- Paljon puhuttu yhteiskäyttöisyyden muoto on yhteinen tapa tunnistaa asiakas/asiakkaalla oleva matkaoikeus
- Nyt käytössä olevissa korttipohjaisissa ratkaisuissa yhteinen tunnistaminen on jäänyt vähäiseksi usein korttien hankalan käsittelyn ja puutteellisten taustajärjestelmien rajapintojen vuoksi
  - Pohjalla monesti isot suljetut kokonaisjärjestelmäratkaisut
- Tulevissa ratkaisuissa taustajärjestelmien eri moduulien rajapintoihin pääasiassa panostettu aiempaa enemmän
  - Avaa uusia mahdollisuuksia toteuttaa yhteistä tunnistamista
  - Huomioitava kuitenkin GDPR ja mahdolliset muut rajoitteet asiakastiedon jakamisessa (esim. VRK ja KELA asettamat ehdot, jne.)
    - Oleellista toimijoiden välinen luottamus ja tietojen turvallinen käsittely
    - Vaatinee usein toimijoiden välille kaupallisia sopimuksia
- Samojen tunnisteiden käyttö helpottaa kuluttajan liikkumista liikennevälineestä ja -tyypistä toiseen
  - Varsinainen matkaoikeuden ostaminen voi tapahtua joko yhteisen myyntikanavan ja yhdellä kertaa tapahtuvan oston kautta tai asiakas voi ostaa yhdessä hyväksytylle tunnisteelle tuotteita kulloisenkin liikkumistarpeensa mukaan

Tuotteiden ristiinmyynti

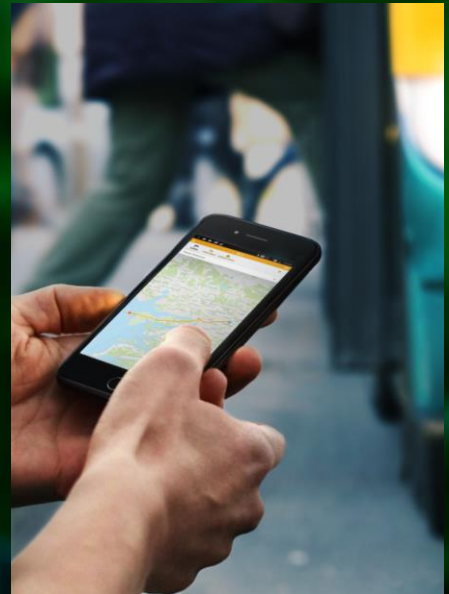
- Liikennepalvelulaki pakottanut avaamaan rajapintoja ja edelleen laajentamaan avauksia jatkossa
  - Kertalippujen myynti
  - Alennustuotteiden tarjoaminen ja puolesta asiointi
- Toimijat voivat joko keskenään sopia toistensa tuotteiden myynnistä tai myynti voidaan antaa MaaS-operaattorin tehtäväksi
- Helppointa toteuttaa, kun jokainen osa voidaan hinnoitella jokaisen tahon itsensä toimesta
  - Muodostuuko enää kilpailukykyiseksi kuluttajan näkökulmasta
- Tässäkin tunnistepohjaisen järjestelmän kehitys avainasemassa
  - Mahdollistaa erilaisten kertatuotteiden toteuttamisen ja ajoneuvoissa koneellisesti luettavat tuotteet
  - Tuotteissa voidaan käyttää muitakin tunnisteita kuin vain matkakortteja ja tehdyt ostot ovat välittömästi asiakkaiden käytössä -> ei nykyisen verkko-ostamisen kaltaisia viiveitä

Ei yhteiskäyttöisyyttä vain liikennesektorin sisällä

- Tapahtumaliput
  - Yhteiskäyttöisyys tulee tapahtumaan myös liikkumisen kytkeytymisenä muihin palveluihin
  - Waltissa aloitettu jo tapahtumalippuyhteistyö
  - Jatkossa: Teatterit, urheilutapahtumat, ym.
- Smart City
  - Yhteiskäyttöisiä tunnisteita ja yhteisiä asiakastietojen hallintaa tutkittu myös Smart City teeman alla
  - Yhteisen tunnistautumisen hyödyntämistä kulkuoikeuksien hallinnassa/ovissa, opiskelijakortti

KIITOS!

